

PARLAMENT DE CATALUNYA

Els quaderns del Parlament

Els drets dels infants

Primera edició, juliol del 2009 [edició núm. 340]
Col·lecció *Els quaderns del Parlament*, 6

© **Parlament de Catalunya**
Parc de la Ciutadella, s/n
08003 Barcelona
Tel. 933 046 500
www.parlament.cat

Departament de Relacions Parlamentàries i Projectió Institucional
Àrea de Serveis Educatius
Tel. 933 046 645
Fax 937 063 204
A/e: eeducativa@parlament.cat

Textos

Serveis Jurídics i Àrea de Serveis Educatius

Fotografies

© **Parlament de Catalunya** (Carles Fargas) p. 1

© **Fotolia.com**: ant236 coberta, p. 4 (mig), 10 (dalt); shock p. 3 i 5; Corbis p. 4 (dalt); i love images p. 4 (baix); Melissa Schalke p. 6 (dalt); Gennadiy Poznyakov p. 6 (mig); Fotolia VIII p. 6 (baix); eladora p. 7 (baix); Suprijono Suharjoto p. 8 (dalt); Alex Q p. 8 (baix); Leah-Anne Thompson p. 9 (dalt); Mikael Damkier p. 9 (baix); Natascha Farber p. 10 (baix); Monkey Business p. 11 (dalt); Hannes Eichinger p. 11 (baix); R.-Andreas Klein p. 12 (dalt); Mayangsari p. 12 (mig); Claus Mikosch p. 12 (baix); Wojciech Gajda p. 13 (dalt); Thomas Perkins p. 13 (baix); Jamie Wilson p. 14

Disseny de la coberta

Trias Quod Design

Tiratge: 4.000 exemplars
Impressió: Cevagraf, SCCL

Dipòsit Legal: B-31228-2009

Presentació

El M. H. Sr. Ernest
Benach i Pascual,
president del Parlament
en la VIII legislatura

Els infants són objecte d'una cura i una atenció especials per les institucions i l'Administració pública catalana, seguint les observacions marcades per les Nacions Unides en la Declaració dels drets dels infants, de 1959, i en la Convenció dels drets dels infants, de 1989, la qual fa responsables jurídicament els estats de llurs accions envers els infants.

En aquest sentit, la norma institucional bàsica de Catalunya, l'Estatut d'autonomia, recull d'una manera específica el dret dels menors a «rebre l'atenció integral necessària per al desenvolupament de llur personalitat i llur benestar en el context familiar i social». Més encara, determina que «els poders públics han de garantir la protecció dels infants, especialment contra tota forma d'explotació, d'abandonament, de maltractament o crueltat i de la pobresa i els seus efectes», i adverteix que «en totes les actuacions portades a terme pels poders públics o per institucions privades l'interès superior de l'infant ha d'ésser prioritari».

El Parlament de Catalunya, compromès amb la defensa dels drets dels infants, vetlla perquè es respecti aquest marc normatiu en el compliment de les seves funcions. Tanmateix, per a garantir l'exercici dels drets és necessari que aquests siguin plenament coneguts per tothom. Aquest és l'objectiu del quadern que teniu a les mans, ajudar-vos a tenir-ne coneixement, a saber quins són els drets dels infants, i contribuir a fer-los respectar, ara i sempre.

Ernest Benach i Pascual

President del Parlament

Els drets dels infants

T'has adonat que sempre hi ha gent que t'envolta? Tot i que potser de vegades et sembli que no, sempre hi ha algú que et cuida, sovint algú t'ajuda amb els deures de l'escola, a la classe sempre estàs amb els companys i companyes, gairebé sempre que fas alguna cosa per divertir-te la fas amb algú altre...

A més de la gent que més coneixes, t'has fixat en la quantitat de gent que viu al teu barri, a la teva ciutat, al teu país, al món? Quan vas al metge o a l'escola, quan jugues al pati, quan visites un museu... sempre hi ha persones pertot arreu.

Amb tota aquesta gent compartim coses. Tenim el deure de compartir, de pensar en els altres, i tenim el dret que la gent que ens envolta pensi en nosaltres i ens faciliti la vida.

Cal tenir en compte tothom, i cal tenir pensat com fer-ho i també com tenir els recursos necessaris perquè això ens permeti viure a tots millor. Per això les institucions, sovint per mitjà de les lleis, fan propòsits, creen regles i organitzen els mitjans per a aconseguir-ho.

La Declaració dels drets dels infants és un text que intenta que els nens i les nenes estiguin sempre acompanyats de la gent que els estima, que puguin aprendre a compartir i que hi hagi persones que sempre pensin en ells. Explica que els infants teniu uns **drets** que les persones grans, les lleis i les institucions hem de garantir que s'acompleixin.

Saps què són els drets i els deures?

Un dret és allò que els altres han de respectar de tu. Un deure és allò que has de fer obligatòriament.

Per a tenir **drets**, la gent que ens envolta ens els ha de donar i nosaltres, a canvi, tenim l'obligació de comportar-nos d'una manera determinada: d'això se'n diu tenir **deures**.

Per exemple: tens el **dret** de tenir una escola on anar per a aprendre moltes coses.

Alhora, tens el **deure** d'anar-hi.

Si no hi vas, no pots demanar tenir una escola on anar, ni que sigui molt bona, ni que tothom hi compleixi les seves obligacions, etc.

Ara que ja saps que vivim amb persones que ens han de facilitar els nostres drets i amb qui tenim certs deures, t'expliquem el contingut d'un text que es diu **Els drets dels infants**.

Aquest text té deu principis o idees:

1

La primera idea és que, encara que ja veus que tots els nens i nenes sou diferents —perquè heu nascut a llocs diferents, perquè teniu famílies diferents, perquè feu coses diferents, perquè uns teniu els cabells rossos i uns altres els teniu negres...—, tots sou iguals pel que fa als **drets** que teniu.

No hi ha d'haver cap nen ni nena al món sense totes les necessitats cobertes, i els adults han de fer els possibles perquè sigui així.

- Què vol dir ser igual?

.....

.....

- Descriu dos o tres nens o nenes de la classe i digues: en què s'assemblen i en què són diferents?

.....

.....

.....

.....

2

La segona idea és que tots els nens i nenes teniu **dret** a ser cuidats i a tenir tot el que cal per a poder créixer bé: els grans us han d'alimentar bé, us han de dur al metge si cal, us han d'ajudar a conèixer el món en què vivim.

Vosaltres, teniu el **deure** d'estimar i tractar bé els adults que us envolten i tenen cura de vosaltres.

- Posa dos exemples d'aquest dret que tens.

- Posa dos exemples amb què es vegi com tractes bé els adults que t'envolten.

3

Tots els nens i nenes tenen **dret** a tenir un nom i a ser d'un lloc, és a dir, a tenir una nacionalitat.

Tens el **deure**, doncs, d'estimar el lloc d'on ets.

- Escriu què saps del teu nom: qui te'l va posar, què vol dir, d'on és originari?

.....

.....

.....

- Tens algun company o companya, a la classe, que tingui una nacionalitat diferent de la teva? Escriu com es diu i on va néixer i, si t'ha explicat alguna cosa d'allà, descriu-la breument.

.....

.....

4

Per a créixer bé, has de néixer bé. Per tant, tots els nens i nenes del món tenen **dret** que els ajudin a néixer en les millors condicions i a tenir menjar, un lloc on viure, esbarjo i atencions des del naixement.

Tu tens el **deure** de menjar, de divertir-te i de cuidar casa teva.

-
- T'han explicat on vas néixer i qui et va ajudar a néixer? Si no és així, pregunta-ho i explica-ho breument.

5

Si algun nen o nena té algun problema, té **dret** a rebre ajuda i atenció especial per a poder-lo superar.

Perquè sigui possible ajudar-te, tens el **deure** de dir què et passa, encara que et sembli que no ho has de dir.

- Posa un exemple d'aquest fet. Imagina una situació en què un nen o una nena ha de dir què li passa perquè el puguin ajudar.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6

Tots els nens i nenes teniu **dret** a ser estimats. Per això tens dret a una família. De famílies n'hi ha moltes i el més important és que la gent que la forma t'estimi.

També tens el **deure** d'estimar les persones de la teva família.

- Explica qui forma part de la teva família.

.....

.....

- Explica com és la família d'algun nen o nena de la classe que sigui diferent de la teva.

.....

.....

.....

.....

7

Tens el **dret** d'aprendre moltes coses. Per això cal que tothom faci els possibles per facilitar que tots els nens i nenes aneu a l'escola, i si alguna família no pot pagar-la, no ho hagi de fer. A l'escola, tens dret a sentir-te bé i a divertir-te alhora que aprens.

I també tens el **deure** de voler aprendre, d'anar a l'escola cada dia, i de posar atenció i fer cas a classe.

-
- Posa dos exemples de deures que tens a l'escola.

.....

.....

.....

.....

- Digues el nom de cinc persones que t'ajuden a créixer aprenent.

.....

.....

8

Ja saps que de vegades hi ha situacions en què cal protegir les persones que tenen més dificultats, que cal donar socors: si algun cop vius una situació d'aquesta mena, tens **dret** que et protegeixin entre els primers i tens també el **deure** d'ajudar les persones més febles.

Per exemple, si ets en un lloc on es produeix una alarma de perill, algú t'acompanyarà a sortir-ne de la manera més segura possible, i ho farà tenint en compte que necessites una ajuda especial perquè ets infant. Però si, a més, hi ha persones amb més dificultats que tu —perquè són molt grans, perquè no poden caminar, perquè no hi poden veure...—, també les ajudaran de manera especial i tu tindràs el deure de facilitar les coses tant com calgui perquè rebin atenció.

-
- En cas d'emergència, qui té dret a ser el primer a rebre ajuda?
-

9

Tens **dret** a no treballar fins que siguis gran i tens dret que ningú no et faci mal. Si algú ho fa, has de dir-ho i rebràs l'ajuda necessària per a resoldre-ho.

- Què t'agradaria ser quan siguis gran? Saps què has de fer per aconseguir-ho?

- Investiga a qui has de demanar ajuda en cas d'emergència.

10

Tens **dret** que, siguis d'on siguis, visquis on visquis, siguis com siguis, ningú no et deixi de banda, ningú no et prengui els drets ni et faci sentir malament per cap d'aquests motius.

Tu, ahora, tens el **deure** de no deixar ningú de banda, de no fer sentir malament cap nen o nena per ser com és ni per haver nascut allà on hagi nascut.

-
- Descriu tres o quatre nens o nenes de la classe i digues: en què s'assemblen, en què són diferents?

.....

.....

.....

- Digues de quina manera pots demostrar que respectes les diferències dels teus companys i companyes.

.....

.....

- Aquí pots enganxar una foto teva que expressi un dels drets que has après.

- Explica per què has escollit aquesta imatge.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Declaració dels drets dels infants

Preàmbul

I

Considerant que els pobles de les Nacions Unides han refermat en la Carta la seva fe en els drets humans fonamentals i en la dignitat i el valor de la persona, i que s'han declarat decidits a promoure el progrés social i a instaurar condicions de vida en una més gran llibertat,

II

Considerant que les Nacions Unides han proclamat en la Declaració universal llibertats en ella establerts, sense cap mena de distinció, especialment de raça, de color, de sexe, de llengua, de religió, d'opinió política o altres opinions, d'origen nacional o social, de posició econòmica o de qualsevol altra situació,

III

Considerant que l'infant, per la seva manca de maduresa física i mental, necessita una protecció i unes atencions especials, fins la protecció jurídica adequada, tant abans com després del seu naixement,

IV

Considerant que la necessitat d'aquesta protecció especial ha estat expressada en la Declaració de Ginebra de 1924 sobre els drets de l'infant i reconeguda en la Declaració universal dels drets humans i en els convenis constitutius dels organismes especialitzats i de les organitzacions internacionals que s'interessen pel benestar de l'infant,

V

Considerant que la humanitat ha d'atorgar a l'infant el millor d'ella mateixa,

VI

L'Assemblea General proclama la present Declaració dels drets de l'infant a fi que aquest tingui una infantesa sortosa i pugui desenvolupar-se per gaudir, tant en el seu propi interès com en el de la societat, dels drets i de les llibertats que s'hi enuncien, i insta els pares, els homes i dones individualment, i les organitzacions privades, autoritats locals i els governs respectius, a reconèixer aquests drets i a treballar perquè es respectin gràcies a mesures legislatives i altres mitjans adoptats progressivament, de conformitat amb els següents principis.

Principis

Principi 1

L'infant gaudirà de tots els drets enunciats en aquesta Declaració. Aquests drets seran reconeguts a tots els infants sense excepció de cap mena o discriminació per motius de raça, de color, de sexe, de llengua, de religió, d'opinió política o altres opinions, d'origen nacional o social, de naixença o de qualsevol altra situació, ja sigui del mateix infant o de la seva família.

Principi 2

L'infant gaudirà d'una protecció especial i disposarà d'oportunitats i de serveis, dispensat tot això per la llei i altres mitjans, a fi que pugui desenvolupar-se físicament, mentalment, moralment, espiritualment i socialment d'una manera sana i normal, així com en condicions de llibertat i dignitat. En promulgar lleis amb aquesta finalitat, la consideració fonamental a què caldrà atènyer-se serà l'interès superior de l'infant.

Principi 3

L'infant té dret, des de la seva naixença, a un nom i a una nacionalitat.

Principi 4

L'infant ha de gaudir dels beneficis de la seguretat social. Tindrà dret a créixer i a desenvolupar-se en bona salut; i amb aquest fi caldrà proporcionar-li, tant a ell com a la mare, atencions especials, tant prenatals com postnatales. L'infant tindrà dret a disposar d'alimentació, habitatge, esbarjo i serveis mèdics adequats.

Principi 5

L'infant impedit físicament o mentalment, o que pateixi d'algun impediment social, ha de rebre el tractament, l'educació i les atencions necessàries que reclama la seva particular situació.

Principi 6

L'infant, per al desenvolupament ple i harmoniós de la seva personalitat, necessita amor i comprensió. Sempre que sigui possible, haurà de créixer a l'emparança i sota la responsabilitat dels seus pares i, en qualsevol cas, en un ambient d'afecte i de seguretat moral i material; llevat de circumstàncies excepcionals, l'infant de tendra edat no serà separat de la seva mare. La societat i les autoritats públiques tindran una cura especial envers els infants sense família o que estiguin

mancats de mitjans adequats de subsistència. Per al manteniment dels fills de famílies nombroses, convé concedir subsidis estatals o d'altra mena.

Principi 7

L'infant té dret a rebre educació, que serà gratuïta i obligatòria almenys en la seva etapa elemental. Se li donarà una educació que afavoreixi la seva cultura general i li permeti, en condicions d'igualtat d'oportunitats, desenvolupar les seves aptituds i el seu judici individual, el seu sentit de responsabilitat moral i social, i esdevenir un membre útil de la societat.

L'interès superior de l'infant serà el principi que guiarà aquells qui tenen la responsabilitat de la seva educació i orientació; aquesta responsabilitat pertoca abans de tot als seus pares.

L'infant gaudirà plenament de jocs i esbarjos, els quals hauran d'estar orientats a les finalitats perseguides per l'educació; la societat i les autoritats públiques s'esforçaran a promoure la satisfacció d'aquest dret.

Principi 8

L'infant ha de figurar entre els primers a rebre, en tota circumstància, protecció i socors.

Principi 9

L'infant ha de ser protegit contra totes les formes de negligència, crueltat i explotació. No serà objecte de cap mena de tràfic.

No s'haurà de consentir que l'infant treballi abans d'una edat mínima adequada; en cap cas no se l'ocuparà ni se li permetrà que s'ocupi en qualsevol tasca o feina que perjudiqui la seva salut, o que en dificulti el seu desenvolupament físic, mental o moral.

Principi 10

L'infant ha de ser protegit contra les pràctiques que puguin fomentar la discriminació racial, religiosa o de qualsevol altra mena.

Ha de ser educat en un esperit de comprensió, tolerància, amistat entre els pobles, pau i fraternitat universal, i amb plena consciència que ha de consagrar les seves aptituds i energies al servei dels seus semblants.

Els quaderns del Parlament

1. Quadern de primària
2. Quadern d'educació secundària obligatòria (ESO)
3. Quadern de batxillerat i cicles formatius
4. Quadern d'estudis superiors
5. som/parlament.cat
6. Els drets dels infants

